

Inbreng Energie-Nederland

Rondetafel biomassa uit Estland 15 juni 2023

Op 15 juni spreekt u tijdens het [Rondetafelgesprek Biomassa](#) over de herkomst en duurzaamheid van biomassa. Energie-Nederland pleit voor een volledig CO₂-neutrale energievoorziening, biograndstoffen spelen daarin een belangrijk rol. Daarom informeren wij u graag voor dit gesprek. Hieronder geven wij eerst een aantal suggesties voor vragen aan de genodigden, daarna vindt u uitgebreide achtergrondinformatie.

Suggesties voor vragen aan genodigden

Vooraf relevant bij Blok 1 (Het duurzame beheer van Estse bossen en hoe dit aangetoond wordt)

- Onafhankelijke rapporten – o.a. van IPCC, SER, PBL en recent ook het Expertteam Energiesysteem 2050¹ – concluderen telkens dat biograndstoffen voor energie nodig zijn om onze klimaatdoelen te halen én als katalysator voor een circulaire economie. Het Expertteam, het IPCC en ook het kabinet² benadrukken daarnaast ook het belang van negatieve emissies voor het halen van de klimaatdoelen, via onder meer BECCS (bioenergy with carbon capture and storage). Verder kunnen biograndstoffen een rol vervullen voor de leveringszekerheid in het elektriciteitssysteem. Met de sterke groei van weersafhankelijke elektriciteitsproductie wordt leveringszekerheid minder vanzelfsprekend³.
 - o Deelt u die conclusies? Kunt u toelichten waarom wel/niet.
 - o Worden dergelijke onafhankelijke rapporten voldoende betrokken in het politieke en maatschappelijke debat?
- De hoofdconclusies van het rapport van de NEa⁴ zijn dat de biomassa uit Estland die Nederlandse energiebedrijven gebruiken, voldoet aan alle Nederlandse duurzaamheidseisen. De beschuldigingen in het SOMO-rapport, dat is opgesteld in opdracht van Greenpeace, kloppen derhalve niet. De NEa-conclusies zijn ook volledig in lijn met de jaarlijkse rapportages van de onafhankelijk rapporteur CE Delft onder het Convenant Duurzaamheid Biomassa⁵, die ook in het bezit zijn van de vijf milieuorganisaties die het Convenant ondertekend hebben.

Wat zou u willen dat de Kamer met de NEa-conclusies doet?

Vooraf relevant bij Blok 2 (De reductie van CO₂-uitstoot over de keten van Biomassa)

- Bent u ermee bekend dat EU-regelgeving nu (RED II) eist dat biomassa voor energie leidt tot 70% minder CO₂-uitstoot over de hele keten t.o.v. het fossiele alternatief en straks (RED III) 80%? Wat betekent dat volgens u voor de potentie van biomassa als optie om onze klimaatdoelen te halen?
- Het rapport van RHDHV [Warmte uit aardgas of uit biomassa?](#)⁶ heeft als hoofdconclusie dat de inzet van biomassa voor warmte 70-90% minder CO₂-uitstoot heeft dan de inzet van aardgas. Hierbij is de uitstoot over de hele keten meegenomen. Zie figuren hieronder. Wat is uw reactie hierop?

¹ IPCC (maart 2023): [Synthesis Report of the IPCC 6th assessment report](#); SER (juli 2020): [Biomassa in balans](#); PBL (mei 2020): [Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa](#); PBL (december 2020): [Uitfasering houtige biograndstoffen voor warmtetoepassingen, Expertteam Energiesysteem 2050 \(april 2023\): Energie door Perspectief](#)

² [Kamerbrief 26 april 2023 'Voorjaarsbesluitvorming Klimaat'](#)

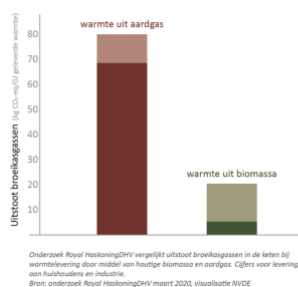
³ Recente [Monitor Leveringszekerheid 2022 TenneT \(12 januari 2023\)](#): “De afname van de leveringszekerheid leidt rond 2030 voor het eerst in een centraal scenario tot een overschrijding van de leveringszekerheidsnorm.”

⁴ NEa (juni 2022): [Conclusies onderzoek NEa duurzaamheid biomassa uit Estland n.a.v. SOMO-onderzoek](#)

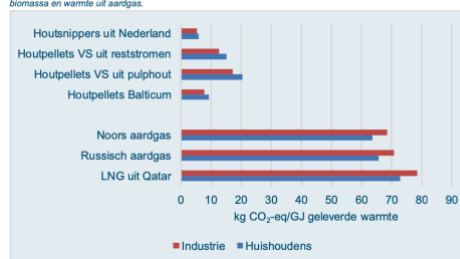
⁵ Rapportages over [2019](#), [2020](#), [2021](#) en [2022](#)

⁶ Rapport uit 2020, opgesteld in opdracht van de NVDE

Warmte uit biomassa vs aardgas: 70-90% klimaatwinst

Figuur 1. Vergelijking broeikasgasemissies per eenheid geleverde warmte, berekend over de hele keten voor warmte uit houtige biomassa en warmte uit aardgas.

- Uit onderzoek van PBL blijkt dat statistieken van landen met een omvangrijke bosbouwsector zoals Zweden, Finland en het zuidoosten van de VS laten zien dat intensieve bosbouw kan samengaan met een toename van de hoeveelheid hout (en dus vastgelegde CO₂) in het bos over een lange periode⁷.
- In Estland is de hoeveelheid 'standing wood' tussen 2010 en 2020 met gemiddeld 5,2% gegroeid. In andere Baltische staten is het beeld vergelijkbaar.⁸
- Data van het Ministerie van Landbouw van de Verenigde Staten laat zien dat in een van de belangrijkste gebieden voor houtpellet productie, het Zuidoosten van de Verenigde Staten, het bosinventaris tussen 2009 en 2017 met 12% groeide.⁹
- Vraag: Bent u ermee bekend dat houtpellets voor energietoepassingen volgens de EU-regelgeving alleen mogen komen uit regio's waar meer bijgroeit dan er geoogst wordt?

Vooraf relevant bij Blok 3 (Het biomassaconvenant)

- Bent u betrokken bij het Convenant Duurzaamheid Biomassa dat in 2015 is afgesloten tussen de energiesector en vijf milieuorganisaties (Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu, Natuur en Milieufederaties, WNF) voor de periode 2015-2027? Zo ja, in welke rol?
- De duurzaamheidseisen in het Convenant voor de bij- en meestook van biomassa in elektriciteitscentrales zijn vastgesteld door alle Convenantpartijen. De gezamenlijk aangestelde onafhankelijk rapporteur CE Delft rapporteert jaarlijks over de afspraken in het Convenant. Over de ingezette biomassa heeft die rapporteur steeds vastgesteld dat deze aan alle duurzaamheidseisen voldoet. De milieuorganisaties zijn daarvan als Convenantpartijen op de hoogte.
 - o Hoe beoordeelt u dat de vijf milieuorganisaties uit het Convenant stappen o.b.v. het SOMO-rapport uit 2021, terwijl:
 - het NEa-onderzoek van juni 2022 aangeeft dat de vermeende misstanden in het SOMO-rapport niet van toepassing zijn op in Nederland gebruikte biomassa?
 - de onafhankelijk rapporteur steeds heeft vastgesteld dat de ingezette biomassa aan alle duurzaamheidseisen voldoet?

⁷ PBL, [Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa](#).

⁸ Analyse adviesbureau Indufor (januari 2023) o.b.v. openbare bronnen uit de Baltische staten

⁹ [NCASI, Trends in Forest Harvest Regeneration and Management in Southeastern United States as Related to Biomass Feedstock](#).

Briefing

Biograndstoffen nodig voor transities naar klimaatneutrale, circulaire, bio-based economie

In lijn met de genoemde rapporten van IPCC, SER, PBL en het Expertteam vindt Energie-Nederland bio-energie nodig om de klimaatdoelen te halen. Daarnaast kan je met biomassa ook negatieve emissies realiseren. Het kabinet zet in de Voorjaarsbesluitvorming Klimaat ook in op negatieve emissies, onder meer via BECCS¹⁰. Verder kunnen biograndstoffen een rol vervullen voor de leveringszekerheid in het elektriciteitssysteem. Met de sterke groei van weersafhankelijke elektriciteitsproductie wordt leveringszekerheid minder vanzelfsprekend.¹¹

Bio-energie leverde in 2020 54% van de totale duurzame energieproductie in Nederland.¹² Het is nu op veel plekken de enige reële, schaalbare en betaalbare bron van duurzame warmte. En bio-energie is een cruciale stepping-stone voor de realisatie van een duurzame grondstoffen transitie, onder meer in de chemische industrie en de bouw.

Biomassa voor energie in Nederland is duurzaam en voldoet aan de strengste duurzaamheidseisen

Beleidsmakers stellen terecht scherpe, wettelijke eisen aan de duurzaamheid van biomassa voor energie-toepassingen. Dat gebeurt in de Europese RED II voor onder meer de CO₂-reductie over de hele keten (dus inclusief transport van de biomassa). In de RED III worden deze criteria verder aangescherpt. De duurzaamheidseisen in Nederland behoren tot de strengste van de wereld. In een Kamerbrief van 12 mei 2023 wordt ook de ambitie uitgesproken om de Nederlandse criteria verder te harmoniseren met de Europese RED-criteria¹³.

In Nederland controleert RVO of biomassa aan die duurzaamheidseisen voldoet¹⁴. Verder ziet de NEa er als publiek toezichthouder erop toe dat conformiteitsbeoordelingsinstanties en verificateurs hun controle op duurzaamheid goed uitvoeren¹⁵.

Debat over biomassa meer beheerst door krachtige beeldvorming dan door onafhankelijk onderzoek

Energie-Nederland is zich ervan bewust dat de inzet van duurzame biomassa voor energietoepassingen veel discussie oproept in de maatschappij. Die discussie wordt sterk beïnvloed door krachtige beelden – die geen steun vinden in rapporten zoals van IPCC, SER en PBL – dat er geen sprake is van CO₂-neutraliteit en dat hele bossen verbrand worden (alleen residuen, dunningshout, etc. gaat naar de energie-sector; commercieel gezien kan de energiesector niet concurreren met andere toepassingen van delen van de boom, zoals bijvoorbeeld de meubelindustrie). Juist daarom zouden de genoemde gebalanceerde studies die alle dilemma's aan de orde laten komen betrokken moeten worden in de beleidsontwikkeling. Energie-Nederland vindt het erg jammer dat die studies tot nu toe niet in de Kamer besproken zijn.

IPCC, SER, PBL, Expertteam duidelijk: alle opties nodig om de klimaatdoelen te halen, ook biomassa

De uitdaging om onze klimaatdoelen in 2030 en 2050 te halen is onverminderd groot. De [Klimaat-en Energieverkenning 2022](#) van 1 november jl. bevestigt weer: onze uitstoot daalt in 2030 met 39% tot 50%, terwijl het kabinetsdoel 55% is. Daarom is er snel extra kabinetsbeleid nodig, dat zwaar inzet op energie-besparing en terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen.

Biomassa kan daar een relevante bijdrage aan leveren, in lijn met de diverse adviezen:

¹⁰ Zie maatregelen E14 en IC 15 in [Bijlage 1a](#) bij 'Voorjaarsbesluitvorming Klimaat' van het kabinet (26 april 2023)

¹¹ Recent [Monitor Leveringszekerheid 2022 TenneT \(12 januari 2023\)](#): "De afname van de leveringszekerheid leidt rond 2030 voor het eerst in een centraal scenario tot een overschrijding van de leveringszekerheidsnorm."

¹² [CBS, hernieuwbare energie in Nederland 2020](#)

¹³ [Kamerbrief 12 mei 2023 'Stand van Zaken implementatie duurzaamheidscriteria biograndstoffen in regelgeving'](#)

¹⁴ Website RVO: [Duurzaamheidseisen biomassa voor SDE++ subsidie](#)

¹⁵ Website NEa: [Toezicht op duurzaamheid vaste biomassa | Nederlandse Emissieautoriteit](#)

- Het IPCC benadrukt het belang van biomassa bij het CO₂-neutraal maken van ons energiesysteem en de noodzaak van negatieve emissies, onder meer met BECC(U)S (Bio-Energy Carbon Capture Utilization and Storage). En het kabinet noemt BECCS nu dus ook in de Voorjaarsbesluitvorming van april jl..
- SER concludeert in [Biomassa in balans](#) dat biomassa voor energie nu nog nodig is om de klimaatdoelen te kunnen halen. Uiteraard moet de biomassa duurzaam zijn. Voor warmte in de gebouwde omgeving concludeerde SER dat er nog onvoldoende marktrijpe, betaalbare en voldoende flexibele alternatieven – zoals geothermie en aquathermie – beschikbaar zijn.
- PBL adviseert in [Uitfasering houtige biograndstoffen voor warmtetoepassingen](#) dat subsidies voor biomassa voor warmte in de gebouwde omgeving tot 2030 nodig zijn om de klimaatdoelen te kunnen halen. En dat afbouw van subsidies gepaard zou moeten gaan met opbouw van alternatieven. De Minister besloot echter in april 2022 de subsidies voor biomassa direct te stoppen. Versnelde opbouw van alternatieven, wat nodig is om de klimaatdoelen te halen, gebeurt nog niet.
- Ook het Expertteam Energiesysteem 2050 geeft aan dat de inzet van biomassa nodig is voor het CO₂-neutraal maken van ons energiesysteem. Het team benoemt verder ook de noodzaak van negatieve emissies, bijvoorbeeld via BECCS.

Convenant Duurzaamheid Biomassa tussen vijf milieuorganisaties en energiesector geldt tot 2027

In 2015 hebben vijf milieuorganisaties (Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu, Natuur- en Milieufederaties, WNF) en de energiesector (Energie-Nederland, Onyx Power, RWE, Uniper en Vattenfall¹⁶) het Convenant Duurzaamheid Biomassa afgesloten. Daarin liggen bindende afspraken vast over de inzet van duurzame biomassa voor bij- en meestook in elektriciteitscentrales, inclusief duurzaamheidseisen.

De Nederlandse overheid heeft die duurzaamheidseisen in wetgeving vastgelegd als voorwaarden voor het verlenen van SDE+-subsidie. Ook zijn er afspraken gemaakt over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat de gebruikte biomassa ook daadwerkelijk aan die strenge duurzaamheidseisen voldoet. Die waarborging vindt plaats via certificaten die de overheid heeft goedgekeurd, en via verificatie door geaccrediteerde onafhankelijke deskundigen. Zo stellen onafhankelijke deskundigen vast dat de biomassa die energiebedrijven inzetten, aan alle duurzaamheidseisen voldoet.

De Convenantpartijen hebben ook samen een onafhankelijk rapporteur aangesteld die jaarlijks de afspraken monitort. De conclusies uit rapporten zijn dat steeds aan de afspraken uit het Convenant is voldaan en dat van de biomassa die de energiebedrijven gebruiken is vastgesteld dat deze aan alle duurzaamheidseisen voldoet (zie de rapporten over de kalenderjaren [2019](#), [2020](#), [2021](#) en [2022](#)). De milieuorganisaties weten dus dat de duurzaamheid van biomassa die is ingezet in de elektriciteitscentrales, voldoet aan de Convenantsafspraken en ook is goedgekeurd door RVO en het Ministerie van EZK.

Vermeende misstanden bosbeheer Estland niet gerelateerd aan in Nederland ingezette biomassa

In juli 2021 heeft SOMO in opdracht van Greenpeace een rapport gepubliceerd over vermeende misstanden in het bosbeheer in Estland. De milieuorganisaties hebben daarop zonder enig overleg aangegeven dat ze uit het Convenant zouden stappen. Het Convenant stelt juist dat partijen elkaar bij geschillen hiervan op de hoogte stellen om te zoeken naar een oplossing. Juridisch is het overigens ook niet mogelijk uit het Convenant te stappen.

De vermeende misstanden blijken geen betrekking te hebben op biomassa die in Nederland is ingezet. Dat concludeerde de Nederlandse Emissie Autoriteit (NEa), juni 2022. De NEa deed onderzoek naar het SOMO-rapport op verzoek van de staatssecretaris van van EZK. De NEa trekt twee duidelijke conclusies:

1. De biomassa geleverd aan Nederland komt naar grote waarschijnlijkheid niet uit de voornoemde gebieden [die in het SOMO-rapport genoemd worden].

¹⁶ Onyx Power als rechtsopvolger van GDF SUEZ en later ENGIE, RWE als rechtsopvolger van Essent, Uniper als rechtsopvolger van E.ON en Vattenfall als rechtsopvolger van NUON

2. Het risico op het overtreden van duurzaamheidseisen in Estland is erg laag. De organisatie die daar verantwoordelijk is voor certificatie heeft de benoemde issues afdoende onderzocht. Dat stelt het onafhankelijk onderzoeksbureau Incas, dat dat voor de NEa onderzocht. De NEa deelt deze conclusie.

De NEa bevestigt dus dat de biomassa die Nederlandse energiebedrijven uit Estland gebruiken voor energietoepassingen voldoet aan alle duurzaamheidseisen die we in Nederland hebben afgesproken. De NEa-conclusies zijn ook volledig in lijn met de eerdergenoemde jaarlijkse rapportages van de onafhankelijk rapporteur onder het Convenant – ook in het bezit van de vijf milieuorganisaties die het Convenant ondertekend hebben – en met het onderzoek van Indufor¹⁷ dat najaar 2021 al was uitgevoerd.

Nederland moet aansluiting zoeken bij Europese regelgeving

De duurzaamheidseisen behoren tot de strengste ter wereld. De systematiek van naleving en controle werkt. De overheid heeft elk jaar de conformiteitsjaarverslagen onvoorwaardelijk goedgekeurd. Het is logisch en verstandig dat Nederland aansluit bij Europese regelgeving. Zo kan de inzet van biograndstoffen bijdragen aan de leveringszekerheid in de energievoorziening. En tegelijkertijd aan het uitfasen van fossiele brandstoffen en dus aan verminderen van onze CO₂-uitstoot. Die biograndstoffen voldoen vanzelfsprekend aan de geldende duurzaamheidscriteria.

¹⁷ ['Peer review of the Wood Pellet Damage Report in Estonia by SOMO'](#) oktober 2021. Uitgevoerd in opdracht van DBC (Dutch Biomass Certification Foundation). DBC was opgericht door de energiebedrijven als uitvloeisel van het Convenant.